

Ville Kivimäki

SUOMALAISEN TIEDEAKATEMIAN humanistipalkinto 2020 myönnettiin yliopistotutkija Ville Kivimäelle.

Ville Kivimäki väitteli Åbo Akademista vuonna 2013. Väitöskirja *Battled Nerves: Finnish Soldiers' War Experience, Trauma, and Military Psychiatry, 1941–44* käsitteli suomalaissotilaiden traumaattisia kokemuksia, selviytymiskeinoja ja sotapsykiatriaa toisen maailmansodan aikana. Suomenkielinen versio *Murtuneet mielet: Tais-telu suomalaissotilaiden hermoista 1939–1945* voitti vuoden 2013 Tieto-Finlandian.

Väitöskirjan ja siitä Kivimäen suomentaman ja muokkaaman tietokirjan aihepiiri on pysynyt esillä. Aiheesta on tehty uutta tutkimusta.

”Aihe ei ole tyhjentyneet. Erityisen iloinen olen siitä, että aiheesta on tehty myös kaunokirjallisuutta, teatteria ja kuunnelmia. Osassa niistä olen saanut itsekin olla pienessä roolissa mukana”, Kivimäki sanoo.

”Jo ala-asteella tunsin kiinnostusta tutkijan työtä kohtaan. Historiasta kiinnostuin heti, kun sen opetus koulussa alkoi.

Hain opiskelemaan historiaa nimenomaan ryhtyäkseni tutkijaksi. Parhaita puolia tutkijan työssä on se, että voi seurata omaa kiinnostustaan ja mielikuvitustaan siinä, mitä tutkii ja mihin uusiin suuntiin tutkimus vie. Innostun siitä, kun näen kekseliäitä tapoja käyttää uudenlaisia aineistoja ja menetelmiä menneisyyden tarkasteluun.” Kivimäki sanoo.

”Itselleni inspiroivaa on löytää uusia yhteyksiä eri tieteenalojen väliltä, tällä hetkellä työskentelen muun muassa historian, traumatutkimuksen, terveystieteiden, narratologian ja koneoppimisen kanssa. Tieteenalojen yli tapahtuva yhteistyö ei aina ole helppoa, mutta jännää se on. Vie aikaa ymmärtää, mitä toisen alan edustaja pitää merkittävänä ja tärkeänä.”

Kivimäki on yliopistotutkija ja Suomen historian dosentti Tampereen yliopistossa. Hän toimii Eletty kansakunta -tutkimusryhmän johtajana Suomen Akatemian tutkimuksen historian huippuyksikössä. Kivimäki johtaa myös Suomen Kulttuurirahaston rahoittamaa Suuret tietokanta-aineistot

*Ville Kivimäki on
tutkimuksillaan avannut
keskustelua Suomen historiassa
pitkään vaietuista aiheista*

sodan kokemushistoriassa -tutkimushanketta, pohjoismaista NOS-HS-workshop-hanketta "Historical Trauma Studies" sekä Finnen säätiön rahoittamaa Digitaalinen historia ja käsin kirjoitetut aineistot -hanketta. Suomessa Kivimäki on tehnyt tutkimusta neljässä yliopistossa: Joensuu (nyk. Itä-Suomi), Åbo Akademi, Helsinki ja Tampere. Lisäksi hän on työskennellyt Yhdysvalloissa, Saksassa ja Tšekissä.

Kivimäki nostaa esille sota-ajan kirjeitä koskevan tutkimushankkeen.

"Olemme pystyneet opettamaan tietokoneen lukemaan käsin kirjoitettuja sota-ajan kirjeitä. Se on avannut aineiston käyttöön aivan uudenlaiset mahdollisuudet, kun digitoiduista kirjeistä voidaan ryhtyä tekemään sanahakuja ja käsittelemään niitä sähköisenä korpuksena. Tässä kävi vähän niin, että teknologia kulki edellä. Nyt olemme pohtimassa, millaisia tutkimusky-symyksiä voisimme tehdä, sillä tuhansien kirjeiden analysointi ilman konelukua on aiemmin ollut erittäin hidasta ja osin mahdotontakin", Kivimäki sanoo.

Kivimäen tutkimukset ovat käsitelleet erityisesti toisen maailmansodan sosiaali- ja kulttuurihistoriaa sekä sodasta paluun problematiikkaa 1940- ja 1950-luvuilla. Hänen käynnissä olevassa tutkimuksessaan käsitellään suomalaisten sotaan liittyviä väkivalta- ja stressikokemuksia 1900-luvulla sekä niiden vaikutuksia pitemmällä aikavälillä suomalaisissa suvuissa ja perheissä.

Parhaillaan on valmistumassa usean tutkijan yhdessä tekemä englanninkielinen kirja Suomesta elettyinä kansakuntana. Tätä kirjaa varten Kivimäki tutkii sota-ajan ja sodan jälkeisen ajan painajaisunia, joita on kerännyt Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

"Miesten unet sekä sota-aikana että sodan jälkeen ovat suoraviivaisia kuolemanpelkoon liittyviä painajaisia, jotka toistuvat jatkuvasti. Kotirintamalla naisten unet ovat erilaisia, niissä on enemmän symboliikkaa ja enteitä. Sekin näkyy selvästi, että vuosien myötä unet muuttuvat, siirtyvät kotiympäristöön ja alkavat myös miehdontua", Kivimäki sanoo.

Tutkimuksillaan Kivimäki on avannut keskustelua Suomen historiassa pitkään vaietuista aiheista. Hän asettaa tutkimuksensa osaksi laajempaa poliittista ja yhteiskunnallista kokonaisuutta ja osallistuu aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun. Kivimäki on saanut palkintoja sekä tutkimuksistaan että yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta.

Humanistipalkinto myönnetään uransa alkuvaiheessa olevalle, jo kansainvälistä mainetta saavuttaneelle humanistisen alan tutkijalle.